

ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ

студент гр. Е-81 Моргуненко Р. М.

Серед економічного інструментарію управління природокористування особливе місце посідають податки, пов'язані з охороною навколишнього середовища, які в документах Європейського союзу відносяться до категорії так званих екологічних податків або екологічних платежів. Це непрямі податки і вони посідають особливе місце в системі управління природокористуванням у Європейських країнах. Розглянемо це питання на прикладі Німеччини.

Для німецької податкової системи характерним є розподіл податків на дві великі групи [1]:

- платежі, пов'язані з оподаткуванням енергії;
- платежі, пов'язані з природокористуванням.

Платежі, пов'язані з оподаткуванням енергії, з'явилися в 1999 році. Законодавчою базою оподаткування енергії є Закон про податок на електричний струм. Він ознаменував початок екологічної податкової реформи, у якій, на жаль, виявилися насамперед негативні моменти. До них відносяться збільшення вартості електроенергії, зменшення інвестування в німецьку промисловість, погіршення купівельної спроможності кінцевого споживача. Фактично вартість електроенергії в Німеччині вище на 30%, ніж у Франції, Голландії або Скандинавських країнах.

Цікавим є підхід до такого поняття як податок на мінеральні масла, який з'явився в 1930 р. Податок на мінеральні масла проявляється як фінансуючий податок, тому що для доходів федерального бюджету він є третім за значенням після податку на доходи і податку на оборот (ПДВ). "Екологічна" складова цього податку представлена в наступних чотирьох моментах:

1. Бензин, вільний від свинцю, оподатковується за нижчою ставкою. Задум законодавця, таким чином, спрямований на зниження використання індивідуального автотранспорту і стимулювання населення до використання суспільного транспорту.

2. Податок на автотранспортні засоби як один з найважливіших забруднювачів навколишнього середовища.

3. ПДВ, причому легальною назвою в німецькому праві є податок з обороту (Umsatzsteuer). Поставки енергії та електричного струму підлягають обкладенню ПДВ. Платником податку є підприємство (як юридична, так і фізична особа - підприємець).

4. Спеціальні публічно-правові платежі за енергію включають: внесок на фінансування запасів нафти як непорушних запасів на випадок енергетичної кризи; платіж за виробництво енергії, нафти та природного газу; концесійні платежі, що сплачуються енергопостачальними організаціями.

Платежі, пов'язані з природокористуванням. Серед них виділяють платежі за забір води. Встановлення і стягнення платежів за забір води відноситься до компетенції земель. Наприклад, платежі, встановлені в землях Гессена, у своєму складі передбачають: платежі за забір, видобування ґрунтових вод з метою зменшення забору ґрунтових вод, їх охорони, збереження і поліпшення; платежі за скидання стічних вод (стягуються з 1981 р.); платежі за видалення відходів.

Основним платежем за видалення відходів є місцеві збори за відходи, які встановлюються органами місцевого самоврядування округів. Серед екологічних податків слід зазначити спеціальний податок на фінансування навколишнього середовища, податок на захист навколишнього середовища; збори для підтримки якості навколишнього середовища (плата за забруднення води надбавки до ціни продукту, виробництво або споживання якого забруднює довкілля; торгівля квотами).

Отже, можна зробити висновок, що німецька акуратність і педантичність досить повно реалізуються при встановленні та застосуванні екологічних податків і платежів. У зв'язку з цим можна навести такий факт, що старовинний, застарілий переклад з німецької мови слова "податок" (steuer) означає "внесок (лепта)", що знову ж таки асоціюється з життям майбутніх поколінь і роллю нинішніх поколінь на землі.

1. Environmental tax reform in Europe: opportunities for eco-innovation / Technical report No 17/2011 EEA, [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу : http://www.eea.europa.eu/publications/environmental-tax-reform-opportunities/at_download/file Copenhagen, 2011, 45 pp.

Науковий керівник: доц. Дегтярьова І. Б.